

Αναφορές και μαρτυρίες συστηματικών επαναπροωθήσεων στον Έβρο

«...έδειξα την άδεια παραμονής και άλλα έγγραφα που είχα μαζί μου, αλλά κάθε φορά που μιλούσα οι αστυνομικοί με χαστούκιζαν, ενώ μου πήραν τα χαρτιά που τους έδειξα, όπως και τα χαρτιά των άλλων, που δεν είδα εγώ τι ήταν. Μας οδήγησαν σε ένα αστυνομικό τμήμα και ήταν βίαιοι μαζί μας κάθε φορά που μιλούσαμε. Μας άφησαν χωρίς νερό και φαγητό μέχρι το βράδυ· μετά μας έβαλαν κουκούλες στο κεφάλι και μάς οδήγησαν στο ποτάμι, όπου μάς έβαλαν σε μια βάρκα και μάς έστειλαν στην Τουρκία...»

«...Μας άρπαξαν όλα τα πράγματα και τα πέταξαν, ήμασταν με ακόμα 30 περίπου άτομα. Όποιος αντιδρούσε, τον χτυπούσαν. Και τις τέσσερις φορές ήταν άντρες με μαύρες στολές και καλυμμένα τα πρόσωπα τους με μάσκες και μιλούσαν ελληνικά. Μας πήγανε σε ένα αστυνομικό τμήμα με βανάκι, το οποίο ήταν κοντά σε ένα χωριό και είχε κοντά ένα σπιτάκι. Πριν ξημερώσει, μας πήγαν πίσω στα σύνορα. Μας πέρασαν με βάρκες σ' ένα νησάκι στο ποτάμι, όποιος αντιδρούσε και σήκωνε το κεφάλι του τον χτυπούσαν στο κεφάλι δυνατά. Μας άφησαν όλους εκεί στο νησάκι, μας είπαν ότι είμαστε στην Τουρκία και έφυγαν. Ήταν πολύ επικίνδυνο και έκανε κρύο. Προσπαθήσαμε με ξύλα να βρούμε κάποια σημεία που να είναι πιο ρηχά για να μην πνιγούμε ώστε να φτάσουμε ασφαλείς στην Τουρκία».

Σταθερές και με αυξανόμενο ρυθμό είναι οι αναφορές και οι καταγγελίες για τις παράνομες επαναπροωθήσεις προσφύγων στον Έβρο. Άτομα χρήζοντα διεθνούς προστασίας, αιτούντες αλλά και αναγνωρισμένοι πρόσφυγες, αφού διέλθουν των συνόρων μέσω Έβρου, συλλαμβάνονται επί ελληνικού εδάφους, κρατούνται και οδηγούνται με αστυνομική συνοδεία στα σύνορα, όπου και επαναπροωθούνται στην Τουρκία.

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, στα πλαίσια της δράσης του στον τομέα της νομικής και κοινωνικής υποστήριξης των εξυπηρετούμενών του, αξιολογεί ως πρωταρχικό του στόχο την καταγραφή των προβλημάτων και τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, και δη των δικαιωμάτων των προσώπων που έχουν λάβει, ζητήσει ή επιθυμούν να ζητήσουν διεθνή προστασία στη χώρα μας. Οι καταγγελίες και αναφορές που δεχόμαστε, δυστυχώς, είναι επαναλαμβανόμενες και επιβεβαιωμένες. Αποτελούν παγιωμένη πρακτική των αρχών, κατά τη διαχείριση των πληθυσμών των πολιτών τρίτων χωρών που επιδιώκουν παράτυπη είσοδο στη χώρα. Μάλιστα, οι τρόποι και οι συνθήκες υπό τις οποίες λαμβάνουν χώρα προσθέτουν έτι περαιτέρω στην, ούτως ή άλλως, αυθαίρετη και αντίθετη στο εθνικό και διεθνές δίκαιο, πρακτική. Το πλέον ανησυχητικό όμως ζήτημα είναι πως, το τελευταίο διάστημα, τα σχετικά περιστατικά φαίνονται να έχουν αυξηθεί εκθετικά και οι ανεπίτρεπτες πρακτικές των κρατικών αρχών στον Έβρο να έχουν συστηματοποιηθεί.

Πολυμελείς οικογένειες, εγκυμονούσες, θύματα βασανιστηρίων αλλά και ανήλικοι είναι μερικά από τα θύματα των επαναπροωθήσεων, που μιλούν μέσα από τις προσωπικές τους ιστορίες και τις τραγικές αναμνήσεις τους για κάποια επιχείρηση επαναπροώθησης στον Έβρο. Κοινός παρονομαστής των μαρτυριών τους, η αυθαίρετη σύλληψή τους σε αστυνομικά κρατητήρια, υπό άθλιες, μάλιστα, συνθήκες υγιεινής, η χρήση βίας, και η εν συνεχεία μεταφορά τους, στοιβαγμένοι σε βανάκια, στην μία όχθη του ποταμού, απ' όπου με βάρκες με υπεράριθμους επιβάτες μεταφέρονται στην άλλη όχθη του ποταμού, θέτοντας εκ νέου τη ζωή τους σε κίνδυνο, κατά παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι πρακτικές που μας αναφέρονται εμφανίζουν παρόμοια χαρακτηριστικά. Πέραν των περιπτώσεων απωθήσεων υπηκόων τρίτων χωρών αμέσως μετά τη διάσχιση των

συνόρων –τις οποίες υφίσταται μεγάλος αριθμός των ανθρώπων στους οποίους παρέχουμε υπηρεσίες, είτε σε χώρους κράτησης, είτε σε καταυλισμούς προσφύγων, είτε αφού προσέλθουν στο γραφείο μας –και, πέραν των ζητημάτων που θίγουν, αναφερόμενοι σε αποτυχημένες προσπάθειες εισόδου στη χώρα, στις περιπτώσεις που αναφέρουμε ενδεικτικά κατωτέρω, παρατηρείται μια συγκεκριμένη «μεθοδολογία»:

Οι παρατύπως εισελθόντες και εισελθούσες στην επικράτεια πολίτες τρίτων χωρών (αλλά ενίοτε και κάτοχοι νομιμοποιητικών εγγράφων διαμονής στην χώρα) αναφέρουν πως, όταν συλλαμβάνονται, μεταφέρονται με κλούβες, οι οποίες συνήθως έχουν τα χαρακτηριστικά οχημάτων της ελληνικής αστυνομίας, σε χώρους κράτησης (μάς αναφέρουν χώρους φυλασσόμενους από ένοπλους, συνήθως, άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι κλείνουν με σιδερένιες πόρτες)· μόλις λάβει χώρα η σύλληψη αφαιρούνται από τους ανθρώπους όλα τους τα αντικείμενα (κινητά τηλέφωνα, χρήματα, δελτία ταυτοτήτων, νομιμοποιητικά έγγραφα διαμονής), τα οποία δεν τους επιστρέφονται· οι άνδρες οι οποίοι συλλαμβάνουν, φυλάσσουν και επιμελούνται τη διαδικασία απώθησης από την Ελλάδα στην Τουρκία, άλλοτε φορούν στολές της ΕΛΑΣ, άλλοτε στολή παραλλαγής που παραπέμπει σε στρατιωτική ενδυμασία, άλλοτε φορούν μαύρα ρούχα, κάποιες δε φορές έχουν καλύψει τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους. Στους χώρους αυτούς οι άνθρωποι παραμένουν από λίγες ώρες έως (σπανιότερα) λίγες μέρες, και τις βραδινές ώρες επιβιβάζονται σε όχημα τύπου «βαν» και οδηγούνται στον ποταμό του Έβρου, όπου περιμένουν άλλοι ένοπλοι άνδρες, οι οποίοι τους τοποθετούν σε βάρκες και τους οδηγούν στην Τουρκία. Καθ' όλη τη διαδικασία οι εξυπηρετούμενοί μας αναφέρουν χρήση βίας, τόσο κατά τη σύλληψη όσο και κατά τη διάρκεια της μεταφοράς στα σύνορα και τελικά της επαναπροώθησής τους στην Τουρκία.

Επιπλέον, κάνουν λόγο για παραμονή σε χώρο κράτησης, στον οποίο στοιβάζονται οι άνθρωποι ο ένας πάνω στον άλλο, σε πολύ κακές συνθήκες υγιεινής, τόσο για τους μόνους άνδρες όσο και για τις οικογένειες με ανήλικα τέκνα και μωρά, δίχως τροφή και (συνήθως) νερό, και ο οποίος δε συνάδει με την υποχρέωση σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Τα περιστατικά που αναφέρουμε έχουν συμβεί, κατά τα καταγγελλόμενα, τόσο (στην πλειοψηφία) σε ανθρώπους που εισέρχονται το πρώτον στη χώρα και επαναπροωθούνται δίχως να καταγραφούν, να συλληφθούν επίσημα

και να τους δοθεί η δυνατότητα να ζητήσουν διεθνή προστασία, όσο και σε ανθρώπους που έχουν ήδη αιτηθεί άσυλο στην Ελλάδα ή σε ανθρώπους που έχουν λάβει διεθνή προστασία σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Ακόμα, για μια περίοδο λαμβάναμε συνεχώς αναφορές για επαναπροωθήσεις ανθρώπων που βρίσκονται υπό κράτηση για επιστροφή στη χώρα τους ή στα πλαίσια της διαδικασίας του ασύλου, οπότε και μεταφέρονταν από τα προαναχωρησιακά κέντρα όπου κρατούνταν, τους χορηγούνταν σημείωμα απελευθέρωσης (το οποίο στη συνέχεια αφαιρούνταν) και οι άνθρωποι οδηγούνταν στα σύνορα και επαναπροωθούνταν στην Τουρκία.

Ειδικότερα:

1) Ο κύριος Z.H.S., πολίτης Πακιστάν, ο οποίος βρίσκεται στην Ελλάδα με την οικογένειά του, ήτοι με τη σύζυγό του G.N.S., και τα έξι τέκνα τους (5 ενήλικοι και ένα ανήλικο), και έχουν αιτηθεί διεθνούς προστασίας, μάς έστειλε μια επιστολή στην αγγλική γλώσσα, αναφέροντας, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Μετά από 48 ώρες πείνας, δίψας και σωματικής κούρασης, φτάσαμε στις 22 Ιουνίου στο σταθμό του Διδυμοτείχου. Γνώριζα ότι περάσαμε παράνομα τα σύνορα και ότι αυτό είναι έγκλημα, αλλά επίσης πίστευα ότι θα υπάρχει μια ποινή για αυτό το έγκλημα... Κοιμηθήκαμε στο σταθμό και μας ξύπνησαν τρεις άντρες με φακούς· η γυναίκα μου φοβήθηκε και είπε ότι είναι ληστές, αλλά μετά έφυγαν... μετά από μία ώρα έφτασε το τραίνο... ήμασταν έτοιμοι να μπούμε όταν ξαφνικά έφτασαν πέντε άντρες, οι τρεις ήρθαν σε εμάς και οι άλλοι δύο στάθηκαν μπροστά στο τραίνο. Ένας από αυτούς, μάλλον ο επικεφαλής, μας ρώτησε στα αγγλικά ποιοι είμαστε, τι θέλουμε στην Ελλάδα και ποιος μας είπε να έρθουμε εδώ· εγώ του εξήγησα την κατάσταση και ότι θέλουμε να ζητήσουμε άσυλο και μου είπε πως κάθε μέρα ακούει αυτά τα δράματα. Του είπα «είστε καλοί άνθρωποι, βοηθήστε εμένα και την οικογένειά μου» και αυτός απάντησε «ποιος σου είπε ότι είμαστε καλοί άνθρωποι;» Ο μεγάλος γιος μου τους παρακάλεσε να μας αφήσουν αλλά αυτός του είπε να σταματήσει να μιλάει. Ένας από αυτούς που ήταν στο τρένο ήρθε στην κόρη μου που είχε ένα κατοικίδιο παπάκι και της το πήρε ρωτώντας «είναι δικό σου αυτό;», εγώ απάντησα ναι, και μετά αυτός έφυγε χαμογελώντας, λέγοντας «είστε τυχεροί»· εμείς

χαρήκαμε, αλλά μετά από 15 λεπτά ήρθε ένα φορτηγό και μας πήρε... μας πήγαν σε ένα αστυνομικό τμήμα και μας είπαν να βγάλουμε τα παπούτσια μας και τα κορδόνια, μετά μας έκαναν σωματικό έλεγχο (ευτυχώς στις γυναίκες έγινε από γυναίκες αστυνομικούς). Ένας αστυνομικός πάλι πήρε το παπάκι και άρχισε να γελάει, και μια γυναίκα αστυνομικός του πρότεινε γελώντας να βγει φωτογραφία μαζί του και να τη βγάλει στο Facebook, αλλά αυτός το έδωσε πίσω στην κόρη μου. Μετά, μας έβαλαν σε ένα κελί που ήταν μέσα άλλα 30-40 άτομα. Ο χώρος ήταν πολύ βρώμικος και δεν μπορούσες να αναπνεύσεις. Είχε δίπλα μια τουαλέτα η οποία δεν είχε καθαριστεί για μήνες· από διπλανούς χώρους ακούγαμε τις φωνές άλλων κρατουμένων (άνδρες, γυναίκες, παιδιά, κλάματα μωρών) που μάλλον ήταν στην ίδια κατάσταση με εμάς. Περιμέναμε πολλές ώρες και δεν μας έδιναν ούτε φαγητό ούτε νερό, εμείς παρακαλούσαμε, τα παιδιά μου έκλαιγαν, οι αστυνομικοί έλεγαν «δεν έχω φαγητό, μη μιλάς»· μετά είπα εγώ σε ένα αστυνομικό ότι έχω λίγο φαγητό στην τσάντα μου και με άφησαν να βγω έξω να την πάρω... Μετά μια αστυνομικός μας έφερε δύο λίτρα νερό, για όλους τους κρατούμενους και μας είπε να πιούμε από το βρώμικο νιπτήρα αν θέλουμε κι άλλο. Ρωτούσαμε συνέχεια «τι θα κάνετε μαζί μας;» και άλλοι αστυνομικοί μας έλεγαν να σωπάσουμε, άλλοι μας έλεγαν ότι θα μας μεταφέρουν στα camps στην Ελλάδα και να μην ανησυχούμε. Γύρω στις 10 το βράδυ, όπως υπολογίζω, μας διατάξανε να βγούμε από το κελί και να μπούμε σε ένα φορτηγό, ο γιος μου προσπάθησε να αντισταθεί και τον χτυπήσανε με ένα γκλομπ. Μετά από δέκα λεπτά ξεκίνησε το φορτηγό... ρωτούσαμε ξανά τι θα κάνετε με εμάς και μας απάντησαν πως θα μας στείλουν στην Τουρκία. Μετά από μισή ώρα το φορτηγό σταμάτησε και άνοιξε την πόρτα ένας ένοπλος άνδρας με μαύρα ρούχα και, με ψιθυριστή και θυμωμένη φωνή, μας είπε να κατεβούμε από το βαν. Την ώρα που η κόρη μου κατέβαινε από το φορτηγό, ο αστυνομικός την τράβηξε και την έριξε κάτω με δύναμη, εγώ διαμαρτυρήθηκα και είπα «τι είναι αυτά που κάνετε;» και μετά με χτύπησε και εμένα με γροθιές και με το όπλο στο πρόσωπο, μετά άρχισαν να κατεβάζουν με τη βία όλους, η γυναίκα μου έπεσε κάτω και τραυματίστηκε στον αντίχειρα ενώ βγήκε από τη θέση του ο ώμος της, και χτυπήσανε και το γιο μου... Μέσα σε αυτόν τον πανικό που μας χτυπούσανε όλους και φωνάζανε στα αγγλικά «μην ξαναέρθετε σε αυτήν τη χώρα» σκοτώθηκε και το κατοικίδιο παπάκι της κόρης μου, το πήρανε από τα χέρια της και το πατήσανε κάτω, ενώ ένας πολύ «γενναίος»

αστυνομικός τη χτύπησε στο πρόσωπο... Μας είπαν να μη μιλάμε και να είμαστε ήσυχοι για να μην μας ξαναχτυπήσουν, ήμασταν όλοι τραυματισμένοι, μετά από 2-3 λεπτά μας σήκωσαν με τις κλωτσιές, και περπατήσαμε λίγη ώρα μέχρι το ποτάμι. Μετά έγιναν πάλι βίαιοι, πιάσανε τις κόρες μου από τα μαλλιά και τις πετάξανε τη μία πάνω στην άλλη μέσα στη βάρκα, ενώ εγώ τους φώναζα «σας παρακαλώ μη χτυπάτε τις κόρες μου» οι οποίες έκλαιγαν ασταμάτητα. Υπήρχαν και πολλοί άλλοι εκεί που περνούσαν αυτήν την άσχημη διαδικασία».

2) Ο κύριος Μ.Α.Α., πολίτης Συρίας, αιτών άσυλο και θύμα βασανιστηρίων, εξυπηρετούμενος του γραφείου μας στη Θεσσαλονίκη, μάς αναφέρει:

«Στις 3 Ιουλίου 2017 ανέβηκα σε λεωφορείο των Κ.Τ.Ε.Λ. Θεσσαλονίκης με προορισμό το Διδυμότειχο, για να εργαστώ σε ένα συνεργείο αυτοκινήτων κατόπιν επικοινωνίας και σχετικής συμφωνίας, αρχικά ενός φίλου του και κατόπιν εμού, με τον εργοδότη. Περίπου στις 6 το πρωί, το λεωφορείο έφτασε στο σταθμό των Κ.Τ.Ε.Λ. Διδυμοτείου και πήγα στο κυλικείο του σταθμού, όπου και ήταν το συμφωνημένο σημείο συνάντησης με τον εργοδότη. Μερικά λεπτά αργότερα, εμφανίστηκαν δύο σωματώδεις άνδρες, φορώντας πολιτικά και, μιλώντας μου στα ελληνικά, μου ζήτησαν να τους δείξω τα νομιμοποιητικά μου έγγραφα. Τους επέδειξα όλα τα έγγραφα που είχα μαζί μου (δελτίο πλήρους καταγραφής, υπηρεσιακό σημείωμα και πιστοποιητικό ψυχικής υγείας από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα). Παρ' όλα αυτά, μου ζήτησαν να τους ακολουθήσω· προσπάθησα να τους εξηγήσω ότι είμαι αιτών άσυλο και ότι διαθέτω όλα τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα, προκειμένου να μου εξηγήσουν τι ακριβώς συμβαίνει, αλλά με χτύπησαν και έπειτα με οδήγησαν έξω από τον σταθμό των Κ.Τ.Ε.Λ., από όπου με επιβίβασαν δια της βίας σε ένα βαν ανοικτού μπλε χρώματος. Οι δύο προαναφερόμενοι άνδρες μου πήραν το κινητό μου, τα χρήματά μου και όλα τα έγγραφα που είχα στην κατοχή μου. Μετά από 20 περίπου λεπτά, το αυτοκίνητο σταμάτησε και με κατέβασαν σε ένα αστυνομικό τμήμα της περιοχής· μετά με οδήγησαν σε ένα μικρό κελί, ενώ ένας από τους παρευρισκόμενους αστυνομικούς μου μιλούσε υποτιμητικά και με έβριζε. Μια ώρα αργότερα, εμφανίστηκαν ξανά οι δύο άνδρες, με παρέλαβαν και με οδήγησαν έξω από το κρατητήριο και με ανέβασαν ξανά στο μπλε βαν. Αυτή τη φορά, η διαδρομή ήταν μεγαλύτερη και διήρκεσε περίπου τρεις ώρες και έγιναν δύο στάσεις, την πρώτη

φορά επιβιβάστηκαν στο αυτοκίνητο άλλοι πέντε Σύροι (κάποιοι είχαν στην κατοχή τους ταξιδιωτικά έγγραφα από τη Γερμανία). Στη δεύτερη στάση ανέβηκαν έξι άτομα, υπήκοοι Πακιστάν και Αφγανιστάν. Από τα λεγόμενα των Σύρων που επιβιβάστηκαν, τους «συνόδευαν» άνδρες με μαύρες στολές και κουκούλες στο πρόσωπο, οι οποίοι τους ανάγκασαν να επιβιβαστούν στο αυτοκίνητο. Μας αποβίβασαν όλους μαζί σ' ένα κέντρο κράτησης, όπου υπήρχαν άνδρες, που κάποιοι φορούσαν αστυνομική και κάποιοι στρατιωτική στολή, και αφού μας αφαίρεσαν τις ζώνες, τα κορδόνια και τα παπούτσια, μας οδήγησαν σε ένα κελί. Μόλις νύχτωσε, περίπου στις 9 το βράδυ, ήρθε ένας αστυνομικός και μάς έδωσε εντολή να βγούμε από το κελί, μας έδωσαν πίσω τις ζώνες και τα παπούτσια μας και έπειτα μας οδήγησαν εκτός του κτηρίου. Εκεί ήταν σταθμευμένο ένα φορτηγό του στρατού, τρεις αστυνομικοί και έξι άνδρες με στρατιωτική παραλλαγή. Συνολικά, ήταν 40 άτομα (πολίτες Συρίας, Πακιστάν και Αφγανιστάν, μεταξύ αυτών βρίσκονταν και γυναίκες με ανήλικα παιδιά) και μάς έδωσαν εντολή να επιβιβαστούμε όλοι στο φορτηγό. Πλησιάζοντας προς το φορτηγό, ρώτησα έναν στρατιώτη πού μας πάνε και εκείνος τότε μου έδωσε σφαλιάρα και μου απάντησε «μπες μέσα». Επιβιβαστήκαμε όλοι στο φορτηγό και αφού πέρασε αρκετή ώρα, το φορτηγό σταμάτησε και κατεβήκαμε σ' ένα μέρος, όπου περίμεναν πάνω από δέκα άνδρες με μαύρες στολές και καλυμμένα τα πρόσωπά τους· κάποια από τα αυτοκίνητα που βρίσκονταν εκεί ήταν μάρκας Chevrolet. Στη συνέχεια, έφθασε ένα φουσκωτό σκάφος, με το οποίο και τα 40 άτομα μεταφερθήκαμε στην απέναντι πλευρά, σε τρία δρομολόγια. Περίπου μια ώρα αργότερα, μας εντόπισαν Τούρκοι στρατιώτες. Τρεις μέρες μετά, προσπάθησα να μπω στην Ελλάδα, αλλά με είδαν κάποιοι αστυνομικοί, οι οποίοι αφού με χτύπησαν, με έστειλαν πίσω, παρ' όλο που τους είπα ότι είμαι αιτών άσυλο. Δύο ημέρες αργότερα μπήκα ξανά στη χώρα και δεν συνελήφθη, έφτασα μέχρι την Αλεξανδρούπολη και μετά πήρα το λεωφορείο για τη Θεσσαλονίκη».

3) Ο κύριος Α.Α., πολίτης Συρίας, κάτοχος επικουρικής προστασίας στη Γερμανία, εξυπηρετούμενος της Νομικής Υπηρεσίας του ΕΣΠ, ταξίδεψε νόμιμα στην Ελλάδα προκειμένου να υποδεχτεί τη σύζυγό του, η οποία κατέφθασε με τα τέκνα τους στην χώρα, προκειμένου να αιτηθεί τη μεταφορά της στη Γερμανία, μέσω του Κανονισμού

Δουβλίνο III. Στις 22 Αυγούστου 2017 επιβιβάστηκε σε Κ.Τ.Ε.Λ. με προορισμό την Αλεξανδρούπολη. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του:

«Στη διαδρομή, ένα περιπολικό σταμάτησε το λεωφορείο· ανέβηκαν κάποιοι αστυνομικοί και ζήτησαν από εμένα και άλλους τρεις πολίτες Συρίας, τους οποίους δεν γνώριζα, να κατεβούμε. Εγώ γνωρίζω μόνο λίγα γερμανικά και όχι αγγλικά ή ελληνικά, και προσπαθούσα να εξηγήσω στους αστυνομικούς ότι έχω άσυλο και άδεια παραμονής στη Γερμανία, έδειξα την άδεια παραμονής και άλλα έγγραφα που είχα μαζί μου, αλλά κάθε φορά που μιλούσα οι αστυνομικοί με χαστούκιζαν, ενώ μου πήραν τα χαρτιά που τους έδειξα, όπως και τα χαρτιά των άλλων, που δεν είδα εγώ τι ήταν. Μας οδήγησαν σε ένα αστυνομικό τμήμα και ήταν βίαιοι μαζί μας κάθε φορά που μιλούσαμε. Μας άφησαν χωρίς νερό και φαγητό μέχρι το βράδυ· μετά μας έβαλαν κουκούλες στο κεφάλι και μάς οδήγησαν στο ποτάμι, όπου μάς έβαλαν σε μια βάρκα και μάς έστειλαν στην Τουρκία. Μετά, προσπάθησα να μπω άλλες 9-10 φορές αλλά δεν τα κατάφερα γιατί κάθε φορά με έπιαναν και με έστελναν πίσω».

4) Η κυρία Υ.Ι., πολίτης Αλγερίας, έγκυος στον όγδοο μήνα όταν έλαβε χώρα το περιστατικό που μας κατήγγειλε, αναφέρει πως στις 30 Αυγούστου 2017, συνελήφθη στην Αλεξανδρούπολη και επεστράφη την επομένη στην Τουρκία, μαζί με άλλα άτομα, συριακής υπηκοότητας, μέσω βάρκας, στην περιοχή του Έβρου. Η κυρία Υ.Ι. διέσχισε εκ νέου τα σύνορα και επέστρεψε στην Ελλάδα στις 4 Σεπτεμβρίου 2017. Ακολούθως, συνελήφθη και οδηγήθηκε στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης Φυλακίου όπου και κρατήθηκε. Αφέθηκε ελεύθερη μετά από 12 ημέρες, έπειτα από παρέμβαση της Νομικής Υπηρεσίας μας και μεταφέρθηκε στο κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων στα Λαγκαδίκια Θεσσαλονίκης. Λόγω του περιστατικού αυτού, δεν κατάφερε να είναι παρούσα στην προγραμματισμένη για την 1η Σεπτεμβρίου συνέντευξη της σχετικά με το αίτημά της για παροχή διεθνούς προστασίας. Σχετική αναφορά υποβλήθηκε στην Υπηρεσία Ασύλου, η οποία και προέβη σε ανακοίνωση αξιόποινης πράξης στην Εισαγγελία Εφετών Θράκης.

5) Οι S.A., M.K., F.A., Z.K., N.A., W.M., T.A., πολίτες Πακιστάν, εξυπηρετούμενοι της οργάνωσής μας, κρατούμενοι στο ΠΡΟΚΕΚΑ Ξάνθης, αιτούντες άσυλο σε β' βαθμό κατόπιν άσκησης προσφυγής κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης που απέρριπτε τα

αιτήματά τους για διεθνή προστασία, μας κάλεσαν από την Κωνσταντινούπολη και μάς ανέφεραν τα εξής:

«Μας ξύπνησαν στις 15 Σεπτεμβρίου το πρωί και μας έβαλαν σε ένα βανάκι. Ήμασταν εμείς αλλά και άλλοι, άτομα από το Αφγανιστάν και αραβικές χώρες· αρχίσαμε να ρωτάμε «πού μας πάτε;» και μας έλεγαν ότι όλα θα πάνε καλά. Συγκρατούμενοί μας άρχισαν να φωνάζουν, γιατί είχαν ακούσει και άλλες φορές τέτοια πράγματα, και είχαμε μιλήσει με άτομα στην Κωνσταντινούπολη που μας είπαν τι γινότανε. Πήραν κατευθείαν τηλέφωνο τους δικηγόρους μας, οι οποίοι πήρανε στην αστυνομία και τους είπε ότι θα μας πάνε στον Ίασμο για να μας αφήσουν ελεύθερους από εκεί. Αυτό το μάθαμε αφού βρεθήκαμε στην Κωνσταντινούπολη, και μιλήσαμε μέσω Facebook με τα παιδιά και με τους δικηγόρους μας και στείλαμε φωτογραφίες. Μας μετέφεραν σε ένα αστυνομικό τμήμα όπου ήμασταν για δύο βράδια, μας είχαν πάρει τα κινητά μας τηλέφωνα και δεν μπορούσαμε να ειδοποιήσουμε κανέναν. Άλλοι, που τους έγινε το ίδιο, κρατήθηκαν και τρεις και τέσσερις μέρες, άλλοι πέντε, μέχρι να τους στείλουν πίσω. Το πρωί, μάς ξύπνησαν βίαια και μάς έβαλαν σε ένα άλλο βαν με ένοπλους άνδρες, αλλά πριν, μάς έδωσαν κάποια χαρτιά να υπογράψουμε και μας έλεγαν «free, free», οπότε υπογράψαμε. Οι αστυνομικοί φορούσαν μάσκες στο πρόσωπό τους και τα ρούχα τους δεν ήταν κανονικά αστυνομικά ρούχα (μπλε). Τελικά μας έβαλαν μέσα, μας πήγαν μέχρι το ποτάμι, μας πήραν πίσω τα χαρτιά που μας είχαν δώσει και τα έσκισαν, και μετά μας έβαλαν σε μια βάρκα και μας έστειλαν στην Τουρκία, αφού περίμεναν λίγη ώρα και κοιτούσαν με κιάλια στην απέναντι πλευρά».

6) Ο Α.Τ. πολίτης Πακιστάν, μας ανέφερε πως αποπειράθηκε δέκα φορές να μπει στη χώρα, ερχόμενος αντιμέτωπος με μεθόδους παρόμοιες με τις ανωτέρω περιγραφόμενες.

7) Ο κύριος Β.Μ., πολίτης Συρίας, εξυπηρετούμενος του γραφείου μας στη Θεσσαλονίκη, επικοινωνήσε μαζί μας από την Κωνσταντινούπολη (από όπου μας έστειλε και φωτογραφίες του με εφημερίδα της ημέρας κατά την οποία έλαβαν χώρα τα γεγονότα που μαρτυρεί), και μας ανέφερε πως στις 13.1.2018, ενώ βρισκόταν στην Κομοτηνή, συνελήφθη και κρατήθηκε μέχρι το βράδυ σε αστυνομικό τμήμα.

Το βράδυ της ίδιας μέρας οδηγήθηκε, κατά τα λεγόμενά του, μέσω ενός βαν στο οποίο επέβαιναν και άλλοι (περίπου 25) πολίτες τρίτων χωρών (Ιρακινοί και Σύροι) στο ποτάμι του Έβρου, οπότε και εξαναγκάστηκε σε προώθηση στην Τουρκία, καίτοι έφερε μαζί του το δελτίο αιτήσαντος διεθνή προστασία. Μετά από δέκα περίπου ημέρες, κατάφερε να μπει και πάλι στην Ελλάδα, προκειμένου να προλάβει το προγραμματισμένο για δύο ημέρες μετά ταξίδι του στη Γερμανία, όπου και έγινε δεκτός μέσω της διαδικασίας του Κανονισμού Δουβλίνο III, για να επανενωθεί με τη μητέρα του, ευρισκόμενη στο τελευταίο στάδιο του καρκίνου και να φροντίσει τον αδερφό του, ο οποίος έχει σύνδρομο Down.

Κρατούμενοι πολίτες τρίτων χωρών, στο ΠΡΟΚΕΚΑ Φυλακίου, μας ανέφεραν πληθώρα περιστατικών επαναπροωθήσεων στην Τουρκία. Αναφέρουμε τα πιο χαρακτηριστικά εξ αυτών:

1) Ομάδα κρατουμένων μας ανέφερε πως κατά την είσοδό της στην Ελλάδα από τον Έβρο, μαζί με πολίτες Ιράν, Ιράκ, Αφγανιστάν, Συρίας και Πακιστάν, μεταξύ των οποίων και οικογένειες με μικρά παιδιά και εγκυμονούσες γυναίκες, στις αρχές του Ιανουαρίου, συνελήφθησαν ατύπως και επαναπροωθήθηκαν στην Τουρκία. Συγκεκριμένα, αναφέρουν:

«Στις 3 Ιανουαρίου μας έφερε ο διακινητής μέχρι την Αδριανούπολη και μετά ένα βανάκι μας πήρε και μας πέρασε στην Ελλάδα, ήμασταν 30-35... μετά από λίγη ώρα, μας συνέλαβαν όλους και χωρίσανε τους μόνους άνδρες από τις οικογένειες. Τους άνδρες μας μετέφεραν σε ένα κρατητήριο και τις οικογένειες τις μεταφέρανε αλλού· μας μιλούσαν αγγλικά και μας ζήτησαν να τους δώσουμε ό,τι είχαμε πάνω μας· κινητό, φορτιστές, ταυτότητες κλπ.- τα βάλανε σε ένα φάκελο και μας τα πήραν, ενώ μας είπαν πως θα μας τα έδιναν αργότερα, τη νύχτα, όταν θα μας περνούσαν απέναντι.

Ήμασταν 24 περίπου ώρες σε έναν τελείως ακατάλληλο χώρο, δεν μπορούσαμε να αναπνεύσουμε, δεν μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε την τουαλέτα γιατί ήταν απίστευτα βρώμικη, ζήσαμε ένα απίστευτο ψυχολογικό βασανιστήριο. Οι αστυνομικοί φορούσαν μάσκες για να μη φαίνονται τα πρόσωπά τους, κρατούσανε

ρόπαλα και μιλούσαν δυνατά και απειλητικά, σχεδόν καθ' όλη την παραμονή μας εκεί.

Όταν νύχτωσε, περίπου ήταν 6-7 η ώρα, γύρω στα 80-100 άτομα (το κρατητήριο είχε και άλλο κόσμο από άλλες εθνικότητες), μας έβαλαν σε ένα στρατιωτικό όχημα κλειστό όπου δύσκολα ανέπνεες· μέσα είχε και οικογένειες που τους έφεραν από άλλο κρατητήριο, ενώ ήταν και οι οικογένειες και τα άτομα που βρίσκονταν μαζί μας στο βανάκι όταν μπαίναμε στη χώρα· κάποιιοι μας είπαν στα αγγλικά πως ήταν η τρίτη φορά που προσπαθούσαν να μπουν στη χώρα και τους έστελναν πίσω, ενώ ένας άλλος μας είπε πως ήταν η έβδομη! Μετά από 40 περίπου λεπτά, κατεβήκαμε και είδαμε μπροστά μας το ποτάμι και δύο βάρκες με δυο ένοπλους άνδρες που φορούσαν μάσκες, οι οποίοι άρχισαν να βάζουν σε κάθε βάρκα 20-20 άτομα· μας μιλούσαν άσχημα και απότομα και μας έλεγαν να κάνουμε ησυχία· ζητούσαμε επίμονα τα προσωπικά μας αντικείμενα, αφού μας είπαν πως θα μας τα επέστρεφαν όταν θα μας γυρνούσαν στην Τουρκία, και μας απαντούσαν συνέχεια να περιμένουμε. Εγώ προσωπικά είχα ένα φτηνό κινητό, αλλά μέσα είχα φωτογραφίες και υλικό με όλη μου τη ζωή, φωτογραφίες, βίντεο, αρχεία, το πτυχίο μου από το Πανεπιστήμιο, φωτογραφία της ταυτότητάς μου, ό,τι αποδείκνυε τους λόγους που έφυγα από τη χώρα μου. Τη δεύτερη φορά που μας συνέλαβαν και μας έφεραν εδώ, δύο από εμάς τους χτυπήσανε πάρα πολύ, και σε έναν έβαλαν πιστόλι στο κεφάλι για να μη φωνάζει. Ήρθα στην Ελλάδα γιατί κινδυνεύει η ζωή μου, δεν ήξερα πως αυτό είναι η Ευρώπη, αν μας συμπεριφέρονται έτσι την πρώτη μέρα που μπήκαμε στη χώρα, πώς να τους εμπιστευτούμε την ασφάλειά μας;»

2) Συγκρατούμενος των ανωτέρω, επιβεβαιώνοντας πλήρως την περιγραφή τους, μας ανέφερε σχετικά με το χώρο που κρατούνταν μέχρι τη μεταφορά τους στα σύνορα:

«Σκέφτομαι το χώρο που μας είχανε και μου έρχεται εμετός. Εδώ (σ.σ.: ΠΡΟΚΕΚΑ Φυλακίου) δεν υπάρχει θέρμανση και ζεστό νερό, έχω να πλυθώ μια εβδομάδα, ένας άλλος έχει ίωση και πυρετό και του έδωσαν μόνο ντεπόν, οι έγκυες δεν αντέχουν, τα μωρά κλαίνε όλη τη μέρα, περπατάμε μέσα στα νερά που φτάνουν μέχρι τον αστράγαλο, αλλά εκεί πραγματικά είναι κόλαση. Οι αστυνομικοί μας κορόιδευαν και έλεγαν «hotel, hotel!», ο χώρος βρωμούσε και δεν μπορούσαμε να αναπνέουμε, στη

μια μεριά ήταν οι Αφγανοί, στην άλλη οι Πακιστανοί και όταν μας πήγαν εμάς δεν είχε χώρο και ήμασταν στη μέση στριμωγμένοι και επειδή είχε λάσπες, λόγω της κλίσης, μας έδωσαν ένα μουσαμά, τον σκίσαμε για να ξαπλώσουμε και δε χωρούσαμε, ξαπλώσαμε με βάρδιες».

3) Άλλος κρατούμενος, κατά τις ημέρες της αποστολής μας, καταγγέλλει πως προσπάθησε με την οικογένειά του τρεις φορές να μπει στην Ελλάδα και να ζητήσει άσυλο, αλλά τις δύο πρώτες επαναπροωθήθηκε στην Τουρκία. Συγκεκριμένα, αναφέρει:

«Οι άνθρωποι που μας το έκαναν αυτό ήταν κάτι σαν ειδικές δυνάμεις- ντυμένοι σαν «κομάντος»- και οι στολές τους είχαν το σήμα του λύκου πάνω τους, ήταν ένοπλοι και μας αντιμετώπισαν βίαια. Την πρώτη φορά μας γύρισαν πριν προλάβουμε να κατέβουμε από τη βάρκα που μας έφερε, ενώ τη δεύτερη αφού είχαμε κατέβει και είχαμε διασχίσει μικρή απόσταση».

4) Άλλοι κρατούμενοι μας ανέφεραν:

«Μας μετέφεραν το βράδυ μετά από αρκετές ώρες στην κλούβα, και μας έβγαλαν έξω, μας έβαλαν σε κάτι βάρκες για να γυρίσουμε. Σε όλη τη διάρκεια μας αντιμετώπιζαν βίαια. Οι αστυνομικοί που μας συνέλαβαν την πρώτη φορά, πριν μας παραλάβει η κανονική αστυνομία, ήταν ντυμένοι σαν «κομάντος» και είχαν ένα λύκο στο μπράτσο τους, ενώ τη δεύτερη φορά που μας έφεραν εδώ τα πρόσωπά τους φαίνονταν».

5) Τέλος, άλλη μαρτυρία κρατουμένων αναφέρει:

«Μας άρπαξαν όλα τα πράγματα και τα πέταξαν, ήμασταν με ακόμα 30 περίπου άτομα. Όποιος αντιδρούσε, τον χτυπούσαν. Και τις τέσσερις φορές ήταν άντρες με μαύρες στολές και καλυμμένα τα πρόσωπα τους με μάσκες και μιλούσαν ελληνικά. Μας πήγανε σε ένα αστυνομικό τμήμα με βανάκι, το οποίο ήταν κοντά σε ένα χωριό και είχε κοντά ένα σπιτάκι. Πριν ξημερώσει, μας πήγαν πίσω στα σύνορα. Μας πέρασαν με βάρκες σ' ένα νησάκι στο ποτάμι, όποιος αντιδρούσε και σήκωνε το κεφάλι του τον χτυπούσαν στο κεφάλι δυνατά. Μας άφησαν όλους εκεί στο νησάκι μας είπαν ότι είμαστε στην Τουρκία και έφυγαν. Ήταν πολύ επικίνδυνο και έκανε

κρύο. Προσπαθήσαμε με ξύλα να βρούμε κάποια σημεία που να είναι πιο ρηχά για να μην πνιγούμε ώστε να φτάσουμε ασφαλείς στην Τουρκία».

Το ΕΣΠ έλαβε καταγγελίες και από πολλούς άλλους κρατούμενους, τόσο του ΠΡΟΚΕΚΑ Ξάνθης όσο και του ΠΡΟΚΕΚΑ Παρανεστίου· στις ερωτήσεις μας σχετικά με τις ανεξήγητες, ως τότε, μεταγωγές των κρατουμένων από ένα προαναχωρησιακό κέντρο κράτησης στο ιδιαίτερα μικρότερο ΤΣΦ Ιάσμου, λαμβάναμε την απάντηση πως τούτο γινόταν έπειτα από άνωθεν διαταγή, καθ' ότι το προσωπικό των ανωτέρω δεν επαρκούσε για την διεκπεραίωση της διαδικασίας άρσης της κράτησης.

Η πρακτική αυτή της επαναπροώθησης, που αναδεικνύεται μέσα από πληθώρα μαρτυριών βρισκόμενων στη διάθεσή μας, παραβιάζει τις βασικές διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, ήτοι το δικαίωμα μη επαναπροώθησης και το δικαίωμα πρόσβασης στις διαδικασίες για αίτηση διεθνούς προστασίας και αποτελεσματικής και δίκαιης εξέτασης του σχετικού αιτήματος, ενώ επίσης συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, καθώς και έκθεση σε κίνδυνο ζωής ή βασανιστηρίων, κατά την έννοια του άρθρ. 3 της ΕΣΔΑ.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης αποτυπώνεται στο άρ. 33 παρ. 1 της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων και αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της προστασίας των προσφύγων, προβλέπει την προστασία των προσφύγων και αιτούντων άσυλο από απομάκρυνση σε χώρα όπου κινδυνεύουν να υποστούν δίωξη και περιλαμβάνει και όσους δεν ζητούν άσυλο αλλά χρειάζεται να προστατευθούν από ενδεχόμενη δίωξη ή βασανιστήρια ή μεταχείριση απάνθρωπη ή εξευτελιστική στη χώρα προέλευσής τους. Σύμφωνα με αυτό *«καμία χώρα δεν επιτρέπεται να απελαύνει ή να επαναπροωθήσει πρόσφυγες σε εδάφη όπου η ζωή ή ελευθερία τους κινδυνεύουν εξαιτίας φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων»*.

Τονίζουμε ότι από τη θέση μας θα συνεχίσουμε να προβαίνουμε στην καταγραφή περιστατικών επαναπροωθήσεων, παρεμβαίνοντας και καταγγέλλοντας τα σχετικά περιστατικά, κάθε φορά που καθίσταται αναγκαίο στους αρμόδιους φορείς και στους εποπτικούς τους μηχανισμούς, πάντα με κύρια άξονα την προάσπιση των δικαιωμάτων των προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας και την προστασία του κράτους δικαίου.

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες φρονεί πως θα πρέπει οι καταγγελίες αυτές να εξεταστούν ενδελεχώς και να εξακριβωθεί το αληθές τους, να σταματήσει δε κάθε παρόμοια πρακτική στο μέλλον που παραβιάζει το εθνικό και διεθνές δίκαιο και δεν συνάδει με ένα ευρωπαϊκό δημοκρατικό κράτος δικαίου.

Φεβρουάριος 2018